УДК 37.018.43:004.6(100)(477)

Ткаченко В. В.
науковий співробітник сектора дошкільної освіти відділу освітньої статистики і аналітики ДНУ «Інститут освітньої аналітики», Київ, Україна, v.tkachenko@iea.gov.ua
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-3389-9935

ГАРМОНІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ КЛАСИФІКАЦІЙ У СТАТИСТИЦІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ОГЛЯД ТА АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ*

Анотація. *Статтю присвячено аналізу відповідності системи статистики дошкільної освіти України міжнародним класифікаціям ISCED, ISCO, NACE і NUTS, які становлять методологічне підґрунтя для формування порівнянних та інтегрованих освітніх даних у глобальному статистичному просторі. Метою дослідження є аналіз міжнародних класифікацій у сфері освіти (ISCED, ISCO, NACE, NUTS) та оцінювання їх відповідності національній системі статистики дошкільної освіти України, а також визначення ключових напрямів гармонізації національних статистичних підходів із міжнародними стандартами ЮНЕСКО, ОЕСР і Євростату. Методологія дослідження ґрунтується на структурно-порівняльному аналізі міжнародних класифікацій і національних нормативно-статистичних документів, а також на інтерпретації положень системи UOE, SDG 4.2, OECD INES та статистичних наборів Eurostat ECEC. Проведено зіставлення структурних елементів класифікацій за рівнями освіти, професійними групами, видами економічної діяльності й територіальними одиницями. У результаті встановлено, що Україна вже має важливі передумови для гармонізації статистики дошкільної освіти, як-от: використання ISCED для опису рівнів освіти, структурна узгодженість національного класифікатора ДК 003:2010 «Класифікатор професій» з ISCO-08, відповідність національного класифікатора «Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010» (КВЕД-2010) класифікації NACE Rev. 2, упровадження NUTS-UA як адаптованої територіальної системи. Водночас виявлено потребу в посиленні методологічної узгодженості між національними та міжнародними підходами, розвитку системи метаданих, а також у модернізації інформаційних систем збору адміністративних даних і створенні узгоджених наборів даних, що забезпечували б інтегрованість та порівнянність показників у сфері дошкільної освіти. У висновках обґрунтовано значення гармонізації міжнародних класифікацій для підвищення якості аналітики й інтеграції України в європейський статистичний простір, а також окреслено перспективи подальших досліджень у напрямі розвитку національної освітньої статистики.*

Ключові слова: *дошкільна освіта, освітня статистика, міжнародні класифікації, ISCED, ISCO-08, NACE Rev. 2, NUTS/NUTS-UA, гармонізація даних.*

JEL classification: C18, I21, I28.

DOI: 10.32987/2617-8532-2025-4-83-95.

* Статтю підготовлено в межах виконання ІІ етапу НДР «Комплексне наукове дослідження з гармонізації освітньої адміністративної та статистичної звітності в Україні зі стандартами ЄС: методологія, інструментарій, імплементація» (державний реєстраційний № 0125U003553) за рахунок бюджетних коштів, спрямованих на забезпечення проведення державними науковими установами наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок за результатами державної атестації, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 25 серпня 2025 року № 1174-2.

© Ткаченко В. В., 2025

Сучасний етап розвитку освітньої статистики в Україні характеризується зростанням вимог до її якості, порівнянності та інтегрованості в міжнародний статистичний простір. Це зумовлено як внутрішніми процесами реформування освіти, так і зовнішніми, зокрема євроінтеграційним курсом держави, необхідністю участі в міжнародних дослідженнях і звітності, виконанням показників Цілей сталого розвитку та переходом до використання стандартизованих підходів до збору і представлення даних. Однією з найактуальніших проблем у цьому контексті є гармонізація міжнародних класифікацій (ISCED, ISCO, NACE, NUTS) зі структурою національної статистики дошкільної освіти, що досі залишається фрагментованою та не повною мірою узгодженою з вимогами ЮНЕСКО, ОЕСР і Євростату.

Проблематика гармонізації міжнародних і національних класифікацій особливо актуальна для дошкільної освіти, адже саме цей сегмент освітньої системи є чутливим індикатором доступності, рівності освітніх можливостей і якості освітнього середовища. У міжнародній освітній практиці освіта дітей дошкільного віку позначається терміном «Early Childhood Education and Care» (ECEC), а відповідним терміном в Україні є «дошкільна освіта». Надалі в дослідженні послуговуватимемося обома термінами, залежно від контексту аналізу міжнародних і національних класифікацій. Міжнародні підходи до структурування даних у сфері ECEC передбачають чітке визначення програм і рівнів дошкільної освіти (ISCED 0), стандартизовані показники охоплення та якості (SDG 4.2, OECD INES), а також застосування єдиних принципів оцінювання й моніторингу. Водночас українська статистика спирається переважно на адміністративні форми звітності та національні класифікатори, що не завжди дає змогу формувати порівнянні з міжнародними інформаційні набори даних.

Аналіз останніх досліджень підтверджує необхідність комплексного перегляду національних статистичних підходів у дошкільній освіті. С. Раков [1] порівняв міжнародні статистичні системи (SDG, INES, Євростат), наголошуючи на важливості узгодження національних індикаторів із глобальними вимогами, зокрема у сфері дошкільної освіти. У статті О. Косенчук [2] висвітлено світові тенденції розвитку систем ECEC, міжнародні стандарти оцінювання якості (ECERS-3, Європейська рамка якості ECEC), а також визначено ключові параметри структури та процесу дошкільної освіти, що потребують стандартизації для забезпечення порівнянності. Г. Бєлєнька, О. Коваленко та Т. Шинкар [3] здійснили порівняльний аналіз параметрів якості дошкільної освіти, підкреслюючи важливість узгоджених підходів до побудови індикаторів.

Концептуальні засади розвитку дошкільної освіти в контексті глобальних процесів розкрито в науковій доповіді В. Кременя [4], де наголошено на структурі рівня ISCED 0, важливості безперервності освіти та необхідності використання міжнародних класифікацій для побудови сучасної політики. О. Локшина [5] наголошує, що система моніторингу ЄС ґрунтується на використанні стандартизованих індикаторів, що вимагає узгодження національної статис-

тики з європейськими рамками. Загальний огляд міжнародних моделей раннього розвитку подано також у порівняльному дослідженні Л. Бєлоусової та Л. Веспер [6], що доповнює уявлення про різні підходи до організації раннього виховання й посилює аргументацію щодо важливості уніфікації статистичних підходів. В аналітичному звіті «Дошкільна освіта в Україні сьогодні» [7] розкрито сучасний стан дошкільної освіти в Україні, що характеризується нерівномірністю охоплення й доступності, а також підкреслено важливість використання міжнародних методологій для інтерпретації національних даних.

Таким чином, маємо дослідження, присвячені міжнародним підходам до оцінювання якості дошкільної освіти, стратегічним рамкам її розвитку, загальним тенденціям у сфері ECEC, міжнародним індикаторам освітньої статистики. Водночас системний аналіз відповідності української статистики дошкільної освіти міжнародним класифікаційним системам ISCED, ISCO, NACE та NUTS науково опрацьовано недостатньо, що визначає актуальність пропонованої статті.

Метою статті є аналіз міжнародних класифікацій у сфері освіти (ISCED, ISCO, NACE, NUTS) та оцінювання їх відповідності чинній системі статистики дошкільної освіти України, а також виокремлення ключових напрямів гармонізації національних даних із міжнародними вимогами.

Для досягнення мети визначено такі завдання: узагальнити теоретико-методологічні засади міжнародних класифікацій, що застосовуються для структурування статистики дошкільної освіти; проаналізувати сучасний стан національної статистики дошкільної освіти та її співвідношення з міжнародними класифікаціями й індикаторами; визначити основні виклики гармонізації; окреслити перспективні напрями адаптації національних статистичних підходів до міжнародних стандартів.

Міжнародні класифікації освіти становлять концептуальне й методологічне підґрунтя для формування порівнянної статистики у сфері дошкільної освіти, оскільки забезпечують універсальність опису програм, вікових груп, освітніх траєкторій і кадрового забезпечення. Центральне місце серед них посідає Міжнародна стандартна класифікація освіти (International Standard Classification of Education, ISCED), яка стала результатом багаторічної еволюції підходів ЮНЕСКО, ОЕСР та Євростату до опису освітніх систем. ISCED виконує функцію міжнародної мови для кодування національних освітніх програм, що є критично важливим у контексті інтерпретації статистичних показників, участі в міжнародних дослідженнях, розроблення політики та моніторингу Цілей сталого розвитку.

Актуальна версія класифікації, ISCED 2011 [8], розглядає дошкільну освіту як окремий рівень ISCED 0 (Early childhood education), що поділяється на програми раннього розвитку дітей (ISCED 010) та дошкільної освіти (ISCED 020). Рівень ISCED 0 охоплює дітей, які не досягли віку вступу до початкової школи (ISCED 1). Ключовим критерієм для віднесення до ISCED 0 є наявність цілеспрямованого освітнього компонента, а не лише функцій догляду чи соціального піклування. Крім того, програми повинні відповідати вимогам щодо інституційної форми, кваліфікації пе-

дагогів та мінімальної інтенсивності навчання [9].

Такий поділ дає змогу не лише коректно інтерпретувати вікову структуру контингенту дітей, а й уніфікувати понятійний апарат і забезпечити порівнянність ключових статистичних індикаторів між країнами. Водночас українська система дошкільної освіти історично формувалася на засадах радянської моделі, що передбачала дещо інші підходи до структурування програм та вікових груп, а саме: чітку градацію за «молодшою», «середньою» і «старшою» групами, відсутність розмежування між програмами раннього розвитку й дошкільної освіти, наявність великої кількості комбінованих груп тощо. Це ускладнює пряме співвіднесення національних програм із ISCED 010/020 та потребує додаткової методологічної роботи, включаючи розроблення національних метаданих, уточнення параметрів програм і зіставлення вікових діапазонів.

Важливість ISCED проявляється також у тому, що основні міжнародні індикатори у сфері дошкільної освіти – насамперед SDG 4.2 (UNESCO UIS), індикатори ECEC, наведені в щорічних виданнях OECP «Education at a Glance», а також статистичні набори Євростату в розділі «Early Childhood Education and Care (ECEC datasets)» – оперують виключно категоріями ISCED. Індикатор SDG 4.2.1 відображає частку дітей віком 24–59 місяців, які мають належний рівень розвитку в галузі здоров'я, навчання та психосоціального благополуччя, а SDG 4.2.2 – частку дітей, охоплених організованим навчанням за рік до початку початкової освіти [10]. У виданні OECP «Education at a Glance 2025» [11] аналізуються такі параметри, як доступність програм ISCED 0, охоплення дітей дошкільними програмами, співвідношення педагогічних працівників і дітей, а також обсяг фінансування сектора. У статистичних базах Eurostat ECEC [12] містяться структуровані дані про охоплення дітей віком 0–2 і 3–5 років, регіональні відмінності (за NUTS [13]), участь у різних типах провайдерів та інші показники, теж узгоджені з ISCED. Показники охоплення, доступності, тривалості участі, кадрового забезпечення та регіональної рівності в усіх перелічених міжнародних статистичних системах розраховуються саме на основі визначених ISCED рівнів і підрівнів. Відповідно, гармонізація національної статистики дошкільної освіти є неможливою без повної відповідності структури українських даних логіці міжнародної класифікації.

Важливою складовою гармонізації статистики дошкільної освіти є узгодження національної класифікації професій із міжнародною системою ISCO-08 [14], що забезпечує уніфікований підхід до опису професій за змістом діяльності, функціями, рівнем відповідальності та кваліфікаційними вимогами. У сфері дошкільної освіти ISCO-08 розрізняє три ключові професійні групи: управлінську (код 1345), педагогічну (коди 2342 та 2351) і допоміжну (код 5311). Цей поділ охоплює всі рівні професійної діяльності в закладах дошкільної освіти – від управління до його безпосередньої реалізації.

Порівняльний аналіз положень міжнародної класифікації ISCO-08 і національного класифікатора ДК 003:2010 «Класифікатор професій» [15], гармонізованого зі стандар-

тами Міжнародної організації праці, засвідчує їх структурну узгодженість. Відповідність позицій ДК 003:2010 та ISCO-08 у контексті кадрового забезпечення дошкільної освіти показано в табл. 1.

Аналіз засвідчує чітку структурну кореляцію між національними та міжнародними класифікаціями. Професійні назви робіт (керівні, педагогічні, допоміжні) української класифікації (ДК 003:2010) мають прямі відповідники в групах ISCO-08. Ця повна відповідність підтверджує методологічну сумісність і створює підґрунтя для інтегрованого використання національних даних у міжнародних статистичних та аналітичних системах.

В ISCO-08 також існує група «Teachers' Aides» (5312), яка, хоча й не належить до ISCED 0, охоплює функції, подібні до обов'язків асистентів вихователів. Це створює методологічні підстави для подальшого вдосконалення національної деталізації професій.

Аналіз кадрової структури дошкільної освіти логічно доповнюється розглядом її економічного виміру, оскільки статистика освіти тісно пов'язана із системою національних рахунків і міжнародними класифікаціями економічної діяльності. В європейській статистичній практиці уніфіковане кодування економічних секторів забезпечує класифікація NACE Rev. 2 [16]. У структурі NACE (секція «P – Education») дошкільну освіту виокремлено як код 85.10 «Pre-primary education», який охоплює всі види діяльності з організованого навчання та догляду за дітьми до початку обов'язкової шкільної освіти. Приналежність до коду 85.10 ґрунтується на критеріях, подібних до ISCED 0, включно з організованим навчанням, інституційною формою та здійсненням систематичного педагогічного процесу.

Таблиця 1

Позиції українського «Класифікатора професій», релевантні в системі дошкільної освіти, та їх відповідники в ISCO-08

Код КП (національний)	Професійна назва роботи	Відповідник ISCO-08	Коментар
1221.2	Керівник (директор) закладу дошкільної освіти	1345 – Education Managers	Здійснює організаційне, адміністративне й педагогічне керівництво закладом дошкільної освіти; відповідає за реалізацію освітньої програми, кадрову політику, внутрішню систему забезпечення якості освіти
2332	Вихователь закладу дошкільної освіти	2342 – Early Childhood Educators	Основна педагогічна посада в закладах дошкільної освіти
3320	Вихователь закладу дошкільної освіти (з дипломом фахового молодшого бакалавра, молодшого бакалавра)	2342 – Early Childhood Educators	Та сама професійна функція з уточненням освітнього рівня працівника
2351.2	Вихователь-методист	2351 – Education Methods Specialists	Здійснює методичний супровід освітнього процесу та забезпечує науково-методичний розвиток змісту, форм і технологій реалізації освітніх програм у закладах дошкільної освіти
5311.1	Помічник вихователя	5311 – Child Care Workers	Допомагає вихователю в організації освітнього процесу, догляді за дітьми та створенні безпечного розвивального середовища

Складено автором за: [14; 15].

Виділення дошкільної освіти в окрему категорію NACE має велике аналітичне значення, оскільки дає змогу розглядати дошкілля як самостійний підсектор економіки, що генерує зайнятість, інвестиції та бюджетні видатки. Саме в такому вигляді код 85.10 використовується у звітності Євростату й у спільній системі UOE (ЮНЕСКО – ОЕСР – Євростат) для групування закладів за видами економічної діяльності, аналізу фінансових потоків у секторі освіти, структури зайнятості та розрахунку макроекономічних показників. На основі NACE в міжнародній статистиці розраховуються такі індикатори: частка витрат на дошкільну освіту у ВВП, видатки на одного вихованця ISCED 0, співвідношення державного й приватного фінансування, обсяг ринку послуг дошкілля, зайнятість у секторі 85.10 у загальній чисельності працівників освіти [17].

В Україні застосовується національний аналог NACE – «Класифікація видів економічної діяльності» (КВЕД-2010), затверджена наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457 [18]. Код 85.10 «Дошкільна освіта» у КВЕД-2010 повністю відповідає коду 85.10 NACE Rev. 2, що забезпечує методологічну сумісність національної статистики з європейською. Застосування КВЕД у секторі дошкільної освіти допомагає формувати низку ключових аналітичних показників, зокрема обсяг послуг у секторі 85.10, структуру фінансування (державного, місцевого, приватного), кількість суб'єктів господарювання, рівень зайнятості, обсяги капітальних інвестицій і середню заробітну плату працівників. Окрім того, застосування класифікації NACE Rev. 2 та її національного аналога КВЕД-2010 забезпечує методологічну сумісність економічних показників дошкільної освіти з європейськими стандартами. Завдяки цьому дошкільна освіта (код 85.10) розглядається не лише як освітня, а й як окрема економічна підсистема, що дає підстави інтегрувати її показники в національні рахунки й міжнародні системи звітності, формуючи цілісне уявлення про економічний внесок сектора ISCED 0.

Поряд з освітнім, кадровим та економічним вимірами важливим компонентом статистики дошкільної освіти є її територіальний вимір, що дає можливість оцінювати доступність освітніх послуг, регіональні відмінності щодо рівня охоплення дітей дошкільною освітою та структури мережі закладів. У системі європейської статистики функцію просторової стандартизації виконує класифікація NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics), запроваджена Регламентом (ЄС) № 1059/2003 [19]. Вона забезпечує єдину територіальну рамку для порівняння статистичних даних у межах Євросоюзу й побудови регіональної політики.

Система NUTS містить три рівні територіальної агрегації: NUTS-1 (макрорегіони), NUTS-2 (регіони або великі області), NUTS-3 (субрегіони). Класифікацію побудовано на демографічних критеріях і призначено для аналізу соціально-економічних показників, включаючи освітні. Для сфери дошкільної освіти NUTS використовується для просторового аналізу таких індикаторів, як рівень участі дітей у дошкільних програмах, співвідношення педагогів і дітей у регіонах, регіональні видатки на освіту,

густота мережі закладів дошкільної освіти та показники територіальної доступності [13]. Такі дані допомагають виявляти регіональні диспропорції, оцінювати рівень освітньої нерівності, а також формувати рішення у сфері регіональної політики, інклюзії та соціальної згуртованості.

З метою інтеграції вітчизняної системи статистики в європейський інформаційний простір в Україні запроваджено класифікацію NUTS-UA [20], розроблену Державною службою статистики України (*далі* – Держстат) у співпраці з Євростатом. Структура NUTS-UA містить три рівні регіональної деталізації, що забезпечує сумісність із європейською статистичною системою (ESS) і дає змогу застосовувати міжнародні методології просторового аналізу. Запровадження NUTS-UA відкриває можливість системного регіонального моніторингу дошкільної освіти, зокрема аналізу охоплення дітей у розрізі регіонів, дослідження територіальних диспропорцій і прогнозування потреб. У звітності Держстату та ДНУ «Інститут освітньої аналітики» базовим рівнем агрегації даних про дошкільну освіту є рівень NUTS-2 (області), що відповідає європейським стандартам і забезпечує можливість порівняння з показниками країн ЄС.

Використання територіальної класифікації NUTS-UA у сфері дошкільної статистики сприяє підвищенню точності й деталізації просторових даних, а також створює підґрунтя для інтеграції територіального виміру в інформаційні системи освітньої аналітики. Застосування NUTS-UA гарантує методологічну узгодженість територіальних даних з європейськими статистичними стандартами, забезпечує порівнянність регіональних показників і розширює можливості України щодо участі в регіональних статистичних програмах ЄС. У підсумку NUTS-UA стає одним із ключових інструментів гармонізації територіального виміру статистики дошкільної освіти та створює надійну основу для прийняття рішень у сфері державної й регіональної політики.

Для узагальнення методологічного підґрунтя збору й аналізу статистичних даних у сфері дошкільної освіти нижче наведено основні міжнародні класифікації, що застосовуються в освітній статистиці, їхнє призначення, рівні використання, відповідальні органи й національні аналоги (табл. 2).

Проведений огляд засвідчив, що гармонізація міжнародних класифікацій ISCED, ISCO, NACE та NUTS із чинною системою статистики дошкільної освіти України є не лише технічним завданням, а й стратегічною передумовою інтеграції національної освітньої статистики в європейський і глобальний статистичні простори. Узгодженість змісту програм, кадрових, економічних та територіальних показників із міжнародними підходами безпосередньо впливає на можливість коректного порівняння даних, оцінювання прогресу за Цілями сталого розвитку, інтерпретації результатів міжнародних досліджень і формування доказово обґрунтованої державної політики у сфері дошкільної освіти.

Аналіз положень класифікації ISCED 2011 дає підстави констатувати, що вона забезпечує чітку структуризацію програм раннього розвитку й дошкільної освіти в межах рівня ISCED 0, надаючи стандартизо-

Таблиця 2

Міжнародні класифікації у сфері освітньої статистики (у контексті дошкільної освіти)

Класифікація	Повна назва	Призначення	Рівень застосування в дошкільній освіті	Відповідальний орган	Українські відповідники / застосування
ISCED 2011	*International Standard Classification of Education*	Визначення рівнів освіти та програм відповідно до структури освітніх систем; забезпечення міжнародної порівнянності освітніх даних	**ISCED 0 – Early childhood education** (підрівні 010 – ранній розвиток, 020 – дошкільна освіта)	Інститут статистики ЮНЕСКО (UNESCO Institute for Statistics, UIS)	Застосовується у звітності Держстату та аналітиці ДНУ «Інститут освітньої аналітики»; використовується при формуванні показників UOE і SDG 4.2; узгоджується з віковими етапами, визначеними Законом України «Про дошкільну освіту»
ISCO-08	*International Standard Classification of Occupations*	Класифікація професій та посад педагогічних і допоміжних працівників у сфері дошкільної освіти	**2342 – Early Childhood Educators**, **5311 – Child Care Workers**, **1345 – Education Managers**	Міжнародна організація праці (International Labour Organization, ILO)	Відображено в національному класифікаторі ДК 003:2010 (коди 1221.2, 2332, 3320, 2351.2, 5311.1); використовується для гармонізації кадрової статистики
NACE Rev. 2	*Statistical Classification of Economic Activities in the European Community*	Кодування видів економічної діяльності в секторі освіти; відображення економічних показників у національних рахунках	**Код 85.10 – Pre-primary education** (секція P –«Education»)	Євростат (Eurostat)	Національний аналог – КВЕД-2010 (код 85.10 «Дошкільна освіта»); застосовується у фінансовій статистиці освіти та звітності Держстату
NUTS 2021 / NUTS-UA	*Nomenclature of Territorial Units for Statistics*	Територіальна класифікація для регіонального аналізу освітніх показників	Рівні **NUTS 1–3**, **LAU** (громади); аналіз охоплення та доступності дошкільної освіти за регіонами	Євростат / Держстат	В Україні діє національна класифікація **NUTS-UA** (наказ Держстату від 18.07.2024 № 189); використовується для регіональної освітньої статистики та аналітики доступності дошкільної освіти

Складено автором за: [8; 14–16; 18–20].

вані критерії розподілу програм до підрівнів ISCED 010 та ISCED 020. В українській практиці збереження історично сформованої моделі вікових груп («молодша», «середня», «старша»), відсутність розмежування між програмами раннього розвитку й дошкільної освіти, а також поширеність комбінованих груп ускладнюють пряме співвіднесення національних програм із міжнародними категоріями. Це зумовлює потребу в подальшій методологічній роботі, спрямованій на розроблення національних метаданих, уточнення параметрів освітніх програм, перегляд вікових груп та узгодження їх з операційними визначеннями ISCED, що є ключовою умовою для коректного використання міжнародних індикаторів SDG 4.2, OECD INES і статистичних наборів Eurostat ECEC.

Узгодження національного класифікатора професій з ISCO-08 показало, що кадровий аспект дошкільної освіти України загалом відповідає міжнародній структурі професійних груп. Встановлено, що національний класифікатор ДК 003:2010 відтворює три основних рівні професійної діяльності в закладах дошкільної освіти (управлінський, педагогічний і допоміжний) у логіці, сумісній із групами «Education Managers» (1345), «Early Childhood Educators» (2342), «Education Methods Specialists» (2351) та «Child Care Workers» (5311) в ISCO-08. Це створює підґрунтя для інтегрованого використання даних про кадрове забезпечення дошкілля в міжнародних інформаційних системах і розрахунку порівнюваних показників, таких як співвідношення вихователів та дітей, кваліфікаційна структура педагогічного персоналу, гендерний профіль працівників ECEC. Водночас наявність в ISCO-08 додаткової категорії «Teachers' Aides» (5312) окреслює потенціал для подальшого вдосконалення національної деталізації посад, зокрема пов'язаних із підтримкою інклюзивної освіти.

Розгляд класифікації NACE Rev. 2 та її національного аналога КВЕД-2010 показав, що економічний вимір дошкільної освіти може бути повністю інтегрований у систему національних рахунків і міжнародної звітності через код 85.10 «Дошкільна освіта / Pre-primary education». Виокремлення дошкілля як самостійного підсектора в структурі економічної діяльності дає змогу аналізувати обсяг послуг, структуру фінансування, зайнятість, капітальні інвестиції та рівень оплати праці працівників у системі ISCED 0, а також розраховувати макроекономічні показники, що характеризують внесок дошкільної освіти у ВВП. Це підтверджує, що гармонізоване використання NACE / КВЕД є важливою умовою формування цілісного уявлення про економічну роль дошкілля й зіставлення фінансових параметрів освітніх систем України та країн ЄС.

Територіальний вимір гармонізації класифікацій проаналізовано на прикладі NUTS та національної адаптації NUTS-UA, що забезпечують просторову стандартизацію статистики дошкільної освіти. Запровадження NUTS-UA, узгодженої з європейськими підходами до територіальної класифікації, створює можливості для системного регіонального моніторингу доступності дошкільної освіти, аналізу диспропорцій у мережі закладів, оцінювання кадрового забезпечення й прогнозування потреб

у нових місцях у закладах дошкільної освіти. Узгодження рівнів агрегації даних (насамперед NUTS-2) з європейськими стандартами розширює потенціал участі України в регіональних статистичних програмах ЄС та підвищує аналітичну спроможність освітньої політики на субнаціональному рівні.

Дослідження показує, що Україна вже має важливі передумови для гармонізації статистики дошкільної освіти з міжнародними класифікаційними системами. Це нормативне закріплення ISCED як основи для опису рівнів освіти, структурна узгодженість Класифікатора професій з ISCO-08, відповідність КВЕД-2010 NACE Rev. 2 та запровадження NUTS-UA як адаптованої територіальної системи. Водночас зберігається низка методологічних, організаційних і технічних викликів, а саме: історично сформована структура програм і вікових груп у дошкільній освіті, недостатня деталізація освітніх програм у статистичній звітності, потреба в розширенні класифікації професій та необхідність повномасштабного впровадження територіальної класифікації (NUTS-UA) у практику збору й аналізу даних.

Наукова новизна полягає в обґрунтуванні комплексного підходу до гармонізації міжнародних класифікацій ISCED, ISCO, NACE та NUTS із чинною системою статистики дошкільної освіти України, що вперше дало змогу системно співвіднести освітній, кадровий, економічний і територіальний виміри національних даних із вимогами ЮНЕСКО, ОЕСР та Євростату. Результати дослідження окреслюють нові методологічні підходи до структурування програм ISCED 0, узгодження професійних груп та інтеграції територіальної класифікації NUTS-UA в національну систему освітньої статистики. Перспективи подальших досліджень вбачаються в емпіричному тестуванні запропонованих підходів до гармонізації на основі реальних масивів статистичних даних, зокрема адміністративних даних сектора освіти; у розробленні розширених національних метаданих для освітніх, кадрових, економічних і територіальних показників дошкільної освіти; у створенні узгоджених та структурованих наборів даних, що забезпечуватимуть інтегрованість і порівнянність показників відповідно до вимог ЮНЕСКО, ОЕСР і Євростату. Важливим напрямом подальшої роботи є також інтеграція результатів гармонізації класифікацій у сучасні інформаційні системи освітньої аналітики, що уможливить формування єдиної, методологічно узгодженої й міжнародно порівнянної системи статистики дошкільної освіти в Україні.

Список використаних джерел

1. *Раков С. А.* Потенціал використання даних міжнародних систем статистики в національних системах освітньої аналітики. *Освітня аналітика України.* 2021. № 2 (13). С. 20–32. DOI: https://doi.org/10.32987/2617-8532-2021-2-20-32.

2. *Косенчук О. Г.* Світові тенденції та напрями розвитку дошкільної освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика.* 2021. № 31. С. 43–56. DOI: https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-31-43-56.

3. *Бєлєнька Г. В., Коваленко О. В., Шинкар Т. Ю.* Якість дошкільної освіти в Україні та країнах ЄС: параметри виміру та методичний супровід. *Педагогіка формування творчої*

особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. № 72. Т. 1. С. 33–39. DOI: https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.72-1.6.

4. *Кремень В. Г.* Освіта дітей раннього та дошкільного віку в контексті безперервного розвитку. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. Т. 3. № 2. С. 1–8. DOI: https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-2-1-1.

5. *Локшина О.* Політика Європейського Союзу у галузі освіти і навчання: цілі, пріоритети, ініціативи. *Український Педагогічний журнал*. 2024. № 4. С. 5–17. DOI: https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-4-5-17.

6. *Бєлоусова Л., Веспер Л.* Порівняльний аналіз проблем, підходів та цілей у питаннях організації навчально-виховного процесу дітей раннього віку у різних країнах світу. *Вчені записки Університету «Крок».* 2025. № 1 (77). С. 539–545. DOI: https://doi.org/10.31732/2663-2209-2025-77-539-545.

7. *Лінд Г.* Дошкільна освіта в Україні сьогодні. Огляд законодавчих, інституційних та бюджетних засад дошкільної освіти в Україні з міжнародної перспективи. Київ : ТОВ «Видавництво «ЮСТОН», 2025. 110 с. URL: https://www.polaris.org.ua/documents/library/1042/Doskilna_osvita_v_Ukraini_sogodni.pdf?utm_source=chatgpt.com.

8. International Standard Classification of Education, ISCED 2011 / UNESCO Institute for Statistics, 2012. URL: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000219109.

9. ISCED 2011 operational manual: guidelines for classifying national education programmes and related qualifications / OECD, European Union, UNESCO-UIS, 2015. URL: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232343.

10. Global indicator framework for the Sustainable Development Goals and targets of the 2030 Agenda for Sustainable Development. *Resolution adopted by the General Assembly on 6 July 2017 (A/RES/71/313)*. United Nations, 2017. URL: https://docs.un.org/en/A/RES/71/313.

11. Education at a Glance 2025: OECD Indicators / OECD, 2025. DOI: https://doi.org/10.1787/1c0d9c79-en.

12. Database – Population and social conditions – Education and training. *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/data/database.

13. Database – General and regional statistics – Regional statistics by NUTS classification – Regional education statistics – Regional education statistics - ISCED 2011. *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/data/database.

14. International Standard Classification of Occupations: ISCO-08 / International Labour Office. Geneva, 2025. URL: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/%40dgreports/%40dcomm/%40publ/documents/publication/wcms_172572.pdf.

15. Класифікатор професій ДК 003:2010 : наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text (дата звернення: 09.11.2025).

16. NACE Rev. 2: Statistical classification of economic activities in the European Community / European Communities. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2008. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5902521/KS-RA-07-015-EN.PDF.pdf/dd5443f5-b886-40e4-920d-9df03590ff91?t=1414781457000.

17. Database – Population and social conditions – Education and training – Education finance. *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/data/database.

18. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010 : наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text (дата звернення: 09.11.2025).

19. NUTS – Nomenclature of Territorial Units for Statistics. *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts.

20. Про затвердження Статистичної класифікації територіальних одиниць України (NUTS-UA) : наказ Державної служби статистики України від 18.07.2024 № 189. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0189832-24#Text.

Valentyna Tkachenko
SSI "Institute of Educational Analytics", Kyiv, Ukraine, v.tkachenko@iea.gov.ua
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-3389-9935

HARMONIZATION OF INTERNATIONAL CLASSIFICATIONS IN STATISTICS ON PRESCHOOL EDUCATION IN UKRAINE: REVIEW AND ANALYSIS OF COMPLIANCE

Abstract. *The article analyzes the compliance of Ukraine's preschool education statistics system with the international classifications ISCED, ISCO, NACE and NUTS, which serve as the methodological foundation for producing comparable and integrated education data in the global statistical space. The purpose of the study is to examine international classifications relevant to education statistics (ISCED, ISCO, NACE, NUTS), assess their alignment with Ukraine's national preschool education statistics system, and identify key directions for harmonizing national approaches with international standards applied by UNESCO, the OECD and Eurostat. The research methodology is based on a structural and comparative analysis of international classifications and national regulatory and statistical documents, as well as on the interpretation of provisions of the UOE data collection, SDG 4.2 indicators, OECD INES indicators and Eurostat ECEC datasets. A comparison of classification elements by levels of education, occupational groups, types of economic activity and territorial units was conducted. The results show that Ukraine already possesses important prerequisites for harmonizing preschool education statistics, including the use of ISCED for defining education levels; the structural consistency of the national Classification of Occupations with ISCO-08; the alignment of KVED-2010 with NACE Rev. 2; and the adoption of NUTS-UA as an adapted territorial classification system. At the same time, the study identifies a need to strengthen methodological consistency between national and international approaches, develop a comprehensive metadata system, modernize administrative data-collection information systems, and create harmonized datasets that would ensure greater integration and comparability of indicators in the field of preschool education. The conclusions substantiate the importance of harmonizing international classifications for improving the quality of analytics and advancing Ukraine's integration into the European statistical space. The article also outlines prospects for further research in developing the national education statistics system.*

Keywords: *preschool education, educational statistics, international classifications, ISCED, ISCO-08, NACE Rev.2, NUTS/NUTS-UA, data harmonization.*

References

1. Rakov, S. A. (2021). The potential of using data from international statistical systems in national systems of educational analytics. *Educational Analytics of Ukraine*, *2(13)*, 20-32. DOI: https://doi.org/10.32987/2617-8532-2021-2-20-32 [in Ukrainian].

2. Kosenchuk, O. H., & Kosenchuk, Yu. H. (2021). Methodology for assessing the quality of preschool education: Realities and perspectives. *Pedagogical Education: Theory and Practice*, *31*, 43-56. DOI: https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-31-43-56 [in Ukrainian].

3. Bielienka, H. V., Kovalenko, O. V., & Shynkar, T. Yu. (2020). Quality of preschool education in Ukraine and EU countries: Measurement parameters and methodical support. *Pedagogy of Creative Personality Formation in Higher and Secondary Schools*, *72*(1), 33-39. DOI: https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.72-1.6 [in Ukrainian].

4. Kremen, V. H. (2021). Education of young and preschool-age children in the context of lifelong development: Scientific report to the General Meeting of the National Academy of

Educational Sciences of Ukraine. *Bulletin of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*, *3*(2), 1-8. DOI: https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-2-1-1 [in Ukrainian].

5. Lokshyna, O. (2024). European Union policy in the field of education and training: Goals, priorities, initiatives. *Ukrainian Pedagogical Journal*, *4*, 5-17. DOI: https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-4-5-17 [in Ukrainian].

6. Bielousova, L., & Vesper, L. (2025). Comparative analysis of problems, approaches, and goals in organizing early childhood education in different countries. *Scholarly Notes of KROK University*, *1(77),* 539-545. DOI: https://doi.org/10.31732/2663-2209-2025-77-539-545 [in Ukrainian].

7. Lind, H. (2025). *Preschool education in Ukraine today. Review of legislative, institutional and budgetary foundations of preschool education in Ukraine from an international perspective*. Kyiv: YuSTON. Retrieved from https://www.polaris.org.ua/documents/library/1042/Doskilna_osvita_v_Ukraini_sogodni.pdf [in Ukrainian].

8. UNESCO Institute for Statistics. (2012). *International Standard Classification of Education, ISCED 2011.* Retrieved from https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000219109.

9. OECD, European Union, UNESCO-UIS. (2015). *ISCED 2011 operational manual: guidelines for classifying national education programmes and related qualifications*. Retrieved from https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232343.

10. United Nations. (2017). Global indicator framework for the Sustainable Development Goals and targets of the 2030 Agenda for Sustainable Development. In *Resolution adopted by the General Assembly on 6 July 2017 (A/RES/71/313)*. Retrieved from https://docs.un.org/en/A/RES/71/313.

11. OECD. (2025). *Education at a Glance 2025: OECD Indicators*. DOI: https://doi.org/10.1787/1c0d9c79-en.

12. Eurostat. (n. d.). *Database – Population and social conditions – Education and training.* Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/data/database.

13. Eurostat. (n. d.). *Database – General and regional statistics – Regional statistics by NUTS classification – Regional education statistics – Regional education statistics - ISCED 2011.* Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/data/database.

14. International Labour Office. (2025). *International Standard Classification of Occupations: ISCO-08.* Retrieved from https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/%40dgreports/%40dcomm/%40publ/documents/publication/wcms_172572.pdf.

15. State Consumer Standards Service of Ukraine. (2010). *Classifier of professions DK 003:2010* (Order No. 327, July 28). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text [in Ukrainian].

16. European Communities. (2008). *NACE Rev. 2: Statistical classification of economic activities in the European Community*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5902521/KS-RA-07-015-EN.PDF.pdf/dd5443f5-b886-40e4-920d-9df03590ff91?t=1414781457000.

17. Eurostat. (n. d.). *Database – Population and social conditions – Education and training – Education finance*. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/data/database.

18. State Consumer Standards Service of Ukraine. (2010). *Classification of economic activities DK 009:2010* (Order No. 457, October 11). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text [in Ukrainian].

19. Eurostat. (n. d.). *NUTS – Nomenclature of Territorial Units for Statistics*. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts.

20. State Statistics Service of Ukraine. (2024). *On approval of the Statistical Classification of Territorial Units of Ukraine (NUTS-UA)* (Order No. 189, July 18). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0189832-24#Text [in Ukrainian].